

Bloody Basil (Alfàbrega sagnant)

Elia Ghorbiah

Amb aquest curtmetratge us proposem reflexionar sobre els impactes econòmics i territorials del conflicte armat i l'ocupació a Palestina a través dels següents objectius:

- Conèixer impactes econòmics i territorials del conflicte armat i l'ocupació a Palestina (assentaments, explotació, accés desigual a l'aigua).
- Reflexionar a partir de dades relatives a canvis demogràfics i a distribucions desiguals de recursos.
- Empatitzar amb persones que pateixen la violència del conflicte armat de Palestina.
- Fomentar un consum crític relatiu als conflictes armats.

Sentir

Després de llegir el llistat de sentiments següent, mireu d'identificar quins d'aquests heu sentit en veure el documental. Què és el que us ha fet sentir d'aquesta manera?

1. Llistats d'emocions

LLISTAT D'EMOCIONS QUAN LES MEVES NECESSITATS ESTAN COBERTES	LLISTAT D'EMOCIONS QUAN LES MEVES NECESSITATS NO ESTAN COBERTES
APASSIONADA Animada, contenta, efusiva, entusiasmada, eufòrica, feliç, optimista. ALEGRE CALMADA Centrada, en pau, tranquil·la, relaxada. COMPROMESA DESCANSADA Intrigada, interessada, motivada, lúcida, ESPERANÇADA CURIOSA INVOLUCRADA SEGURA Afectuosa, amistosa, compassiva, comprensiva, propera, receptiva. RENOVADA SOCIABLE Alleujada, alliberada, capaç, còmoda, complaguda, confiada, decidida, forta, generosa, inspirada, oberta, orgullosa, realitzada, satisfeta.	ENFADADA Contrariada, crispada, disgustada, furiosa, indignada, irritada, malhumorada, molesta, rabiosa, tensa. AVORRIDA TRISTA Abatuda, afligida, afectada, apagada, decebuda, desanimada, desesperada, desil·lusionada, infeliç, sola. SORPRESA Aclaparada, alarmada, confusa, desconcertada, esgarriada. PREOCCUPADA Angoixada, ansiosa, consternada, inquieta, nerviosa. CANSADA Desbordada, estressada, esgotada, exhausta, farta, saturada. ESPANTADA Agitada, aterrida, insegura. FASTIGUEJADA

Font: Albertí i Cortès, Mònica; Hernández Sánchez, Laura; Ponce Mas, Marta; Torres Redondo, Jose (2020). Comunicació Noviolenta una actitud i un llenguatge de pau. Barcelona: Departament d'Educació. http://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/projeducatiu/convivencia/una-comunitat-educativa-restaurativa-i-resilient/comunicacio-noviolenca-cnv/Comunicacio-NoViolenta_PE.pdf

Observar

Compartiu el que heu observat al curtmètratge a partir de les següents preguntes:

- En quines condicions treballen les dones en el documental? Com les tracten personalment? Com són les condicions laborals? Perquè creieu que una de les dones entrevistades diu “és més fàcil controlar les dones”? Hi esteu d’acord? (poseu algun exemple per a il·lustrar la vostra opinió). Creieu que això passa a altres llocs? (doneu exemples de treball feminitzat en que les dones tinguin pocs i molts drets laborals: de quin cas trobeu més exemples?).
- De quin país són les dones entrevistades? Quina és la seva feina i com els hi remuneren? D’on són els encarregats de les plantacions? Quines tasques desenvolupen i com els hi remuneren? D’on creieu que són els que exploten les terres on treballen els encarregats i les dones?
- Per què la directora denuncia, al final del curtmètratge, que els productes cultivats als assentaments israelians a Palestina i venuts en el mercat internacional generen uns ingressos de 120 milions d’euros/any? Per a qui són aquests ingressos?

Conceptualitzar

El documental explica que des del 1967 el govern israelià ha “expropiat” terres de famílies agricultores palestines, hi ha plantat els seus propis cultius, i ha contractat a població palestina per treballar en la que havia estat la seva terra.

Què vol dir “expropiar”? Quins creieu que poden ser els motius econòmics, demogràfics, o altres per a fer-ho? Creieu que pot tenir relació amb els interessos d’Israel en el conflicte?

Els assentaments com a forma de divisió del territori

La plantació del curtmètratge té lloc a un “assentament” israelià en territori palestí, a la Vall del riu Jordà, a Cisjordània. Després d’analitzar els documents 2, 3, 4 i 5 podríeu explicar què és un “assentament”? Per quins motius part de la població israeliana (un 7,7% de la població israeliana)¹ decideix anar a viure als assentaments? Per quins motius suposa un problema per a la població palestina? Per què la comunitat internacional diu que violen el dret internacional i que són un obstacle a la pau?

1. Càlcul en base a les dades del document 3 i la població israeliana del 2018, segons el Banc Mundial.

2. La problemàtica dels assentaments: què són i per què suposen un repte tan gran?

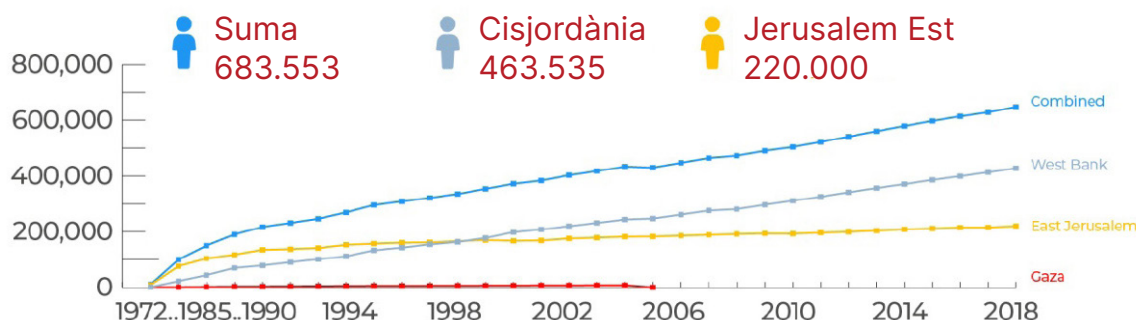
La problemàtica dels assentaments o colònies fa referència a les comunitats establertes per Israel al territori ocupat palestí a partir de la guerra àrab-israeliana de 1967. Les polítiques israelianes de construcció i ampliació d'assentaments son considerades com una de les principals forces impulsores de les violacions de drets humans resultants de l'ocupació del territori palestí. En les darreres dècades Israel ha destruït i s'ha apropiat de milers de propietats palestines i ha forçat desplaçaments massius per a construir llars i infraestructures destinades a l'assentament il·legal de la seva població. Els colons decideixen viure en aquests assentaments per diverses raons, ja siguin econòmiques –el govern israelià ofereix subsidis especials– o per motius religiosos –defensen que la terra pertany al poble jueu per una qüestió divina. Així, al 2021, es calcula que hi ha uns 600.000 colons israelians a Cisjordània, incloent Jerusalem Est i fins al 2005 n'hi va haver més de 9.000 vivint a Gaza.

Addicionalment, l'activitat econòmica que es desenvolupa als assentaments israelians s'apropia il·legalment del recursos palestins, incloent terres, minerals i aigua. També es restringeix la llibertat de moviments de la població palestina mitjançant controls de seguretat (*checkpoints*), les rutes segregades –trams per ús exclusiu dels colons i d'altres amb accés restringit per a palestins– o el mur de separació que té el 85% del seu traçat dins de Cisjordània i que va ser declarat [il·legal per la Cort Internacional de Justícia](#) al 2004.

La construcció dels assentaments vulnera el dret internacional, ha estat declarada il·legal pel Consell de Seguretat de Nacions Unides (veure doc.4) i és considerada com un fet constitutiu de crim de guerra. La fragmentació del territori com a conseqüència de l'ocupació i les colònies ha esdevingut en un dels majors obstacles per un futur estat palestí amb continuïtat territorial. La Comissió Internacional de Juristes ha subratllat que la política de "fets consumats" duta a terme per Israel correspon a una "annexió progressiva" i ha insistit en què el dret internacional humanitari diu explícitament que la potència ocupant no pot transferir parts de la seva pròpia població al territori ocupat.

Fonts: Amnistia Internacional, [La ocupación de Israel: 50 Años de desposesión](#), juny de 2017; BBC, ["Israel and the Palestinians: Can the settlement issue be solved?"](#), 18 de novembre de 2019; International Commission of Jurists, [The Road to Annexation. Israel's Manoeuvres to Change the Status of the Occupied Palestinian Territory](#), Briefing Paper, ICJ, novembre de 2019; UN Human Rights Council, [Israeli Settlements Amount to a War Crime, Special Rapporteur Tells Human Rights Council](#), 9 de juliol de 2021.

3. Evolució de la població israeliana vivint a assentaments a Cisjordània i Jerusalem Est (1977-2018)

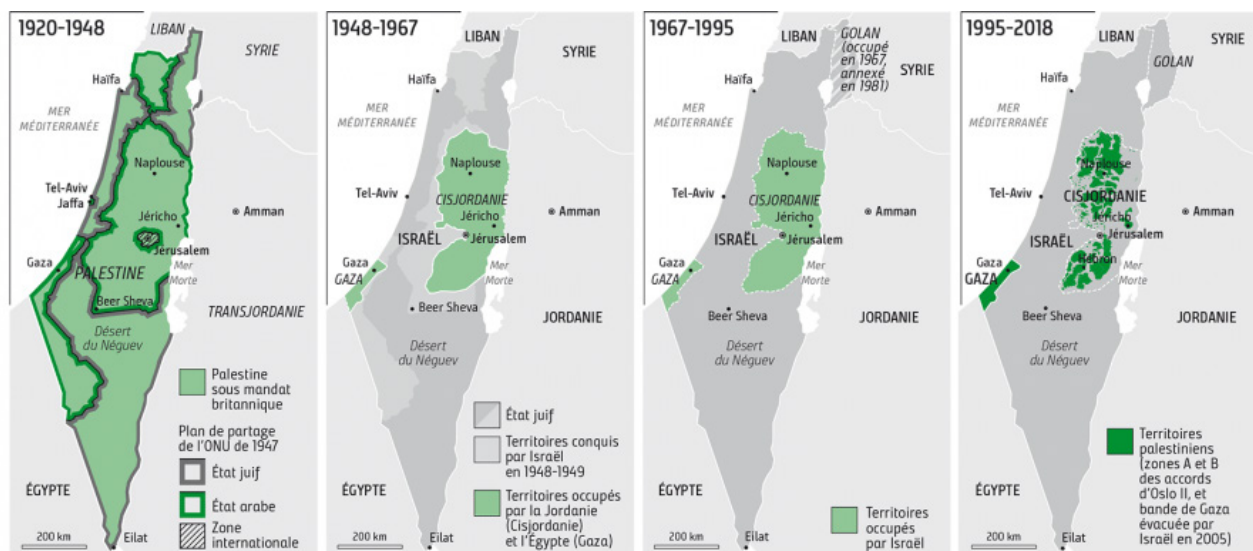
Font: Al-Jazeera citant a Foundation for Middle East Peace (1972-1999), Peace Now (2000-2018), Israel Ministry of Interior (2020), Jerusalem Institute for Policy Research (2020). <https://www.aljazeera.com/news/2020/6/26/palestine-and-israel-mapping-an-annexation#settlements>

4. Resolució de les Nacions Unides contra els assentament israelians a territori palestí

1. Reafirma que l'establiment d'assentaments per part d'Israel al territori palestí ocupat des de 1967, inclosa Jerusalem Est, no té validesa legal i constitueix una flagrant violació del dret internacional i un obstacle important per a l'assoliment de la solució de dos Estats i d'una pau general, justa i duradora;
2. Reitera la seva exigència que Israel posi fi immediatament i per complet a totes les activitats d'assentament al territori palestí ocupat, inclosa Jerusalem Est, i que respecti plenament totes les seves obligacions jurídiques a aquest respecte;

Font: Resolució 2334 de la ONU, de 23 de desembre de 2016. [https://undocs.org/pdf?symbol=es/S/RES/2334\(2016\)](https://undocs.org/pdf?symbol=es/S/RES/2334(2016))

5. Evolució geopolítica del territori palestí

Font: Le Monde Diplomatique, "Voix de faits. La Palestine en cartes, citations, faits et chiffres", consulta al gener de 2022. <https://www.monde-diplomatique.fr/mav/157/A/58325>.

Altres formes d'ocupar el territori

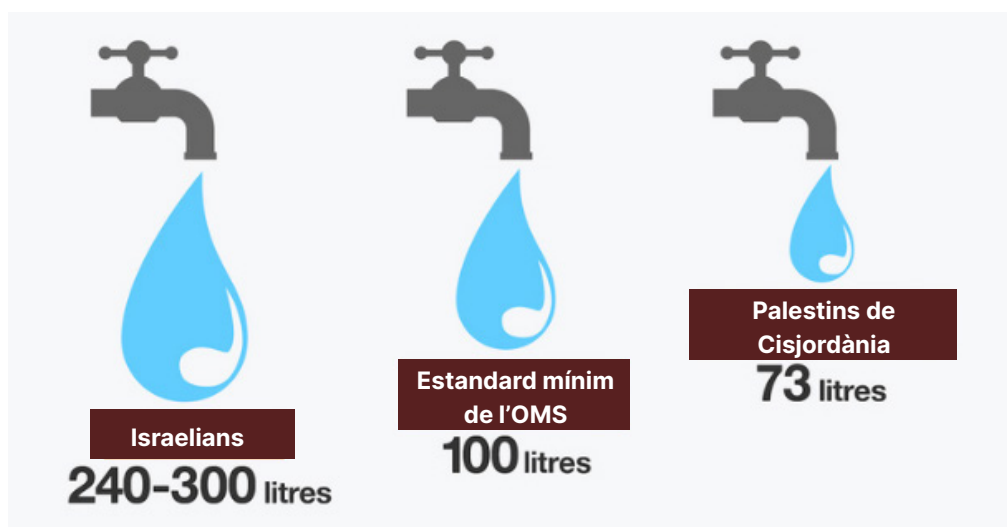
Els assentaments, mostrats al curtmètratge, no són l'única forma de modificar el territori palestí. En coneixeu d'altres?

El documental esmenta la confiscació de terres, el control de recursos hídrics, la restricció de moviments de la població i la construcció de cases com a motius de l'empobriment dels agricultors palestins. Vegeu al document 6 alguns factors relatius a l'ús de l'aigua:

6. Accés diferenciat a l'aigua

Acord provisional Oslo II el 1995	Distribució de l'aigua de l'aqüífer Mountain	Us actual de l'aigua	Tots els projectes de gestió de l'aigua de Cisjordània han de ser aprovats per un Comitè de l'Agüa (controlat per Israel). La taxa d'aprovació de projectes és de:
	Israelians més del 71% Palestins 17%	Israelians 87% Palestins 13%	Israelians 100% Palestins 56%

Aquest fet fa que el consum d'aigua de la població israeliana i palestina sigui molt desigual:

Font: OCHA, citat a Water Justice Palestine, 2021. <https://www.waterjusticeinpalestine.org/blog/tag/infographics>

Compareu els usos de l'aigua de les diferents poblacions. Us sembla que els percentatges de distribució de l'aigua establerts per l'Acord de Pau d'Oslo són equitatius? Què ha succeït a la pràctica? Quines implicacions creieu que té a nivell de cultius – i de retruc a nivell econòmic – una distribució tan desigual de l'accés a l'aigua?

7. Conseqüències de l'accés desigual a l'aigua

Activistes i organitzacions de drets humans han estat denunciant les flagrants desigualtats en l'accés a l'aigua entre palestins i israelians i les restriccions arbitràries que imposa Israel en aquest àmbit. Amnistia Internacional destaca que la població israeliana consumeix de mitjana quatre vegades més aigua que la població palestina al territori ocupat palestí. Pel que fa a Gaza, el 95% de l'aigua està contaminada i es considera no apta pel consum humà. "El restrictiu subministrament d'aigua a la població palestina per part d'Israel no permet cobrir les necessitats bàsiques de la població ni suposa una distribució justa dels recursos hídrics. Les piscines i prats ben irrigats i grans finques de rec dels assentaments israelians al territori ocupat palestí – verdes i frondoses inclús en plena estació seca – contrasten enormement amb els àrids i secs pobles palestins adjacents, on els seus habitants difícilment aconsegueixen prou aigua per a rentar, dutxar-se, cuinar o beure i encara els és més difícil regar els seus cultius".

Font: Amnistia Internacional, [La ocupación de Israel: 50 años de desposesión](#). Juny de 2017.

Hi ha d'altres factors, menys o gens explicitats al documental, que contribueixen a l'ocupació del territori palestí. Alguns d'ells són la construcció del mur de separació (700 km)², també hi ha altres factors, menys o gens explicitats al documental, com la construcció de murs de separació (770km), els més de 500 punts de control³ militars (*checkpoints*) dins del territori palestí, un [sistema de carreteres](#) dins del territori palestí on els vehicles palestins no tenen dret a circular (79 trams de carretera) o tenen un dret restringit (155 trams)⁴, la destrucció de més de 56.000 cases⁵ palestines, o la destrucció de cultius, entre d'altres.

Tensió a conseqüència dels assentaments

La relació entre els habitants palestins i els dels assentaments israelians genera encara més friccions que les que mostra el documental. Hi ha molts casos d'agressions físiques entre les dues comunitats, en proporcions diferents: segons [OCHA](#), la mitjana entre 2018 i 2021 és que unes 118 persones palestines han estat ferides cada any a mans de colons d'assentaments israelians, mentre que 66 civils i colons israelians han estat ferits a mans de palestins.⁶

El Comitè Internacional de Juristes ha destacat que la població palestina que viu a les proximitats dels assentaments pateix violència i intimidacions quotidianes per part dels colons en forma d'assetjament verbal, atacs físics i danys o destrucció de propietats i ha denunciat que Israel no actua amb diligència per prevenir, investigar o sancionar els continus abusos i vulneracions de drets de la població palestina. La temporada de collida d'oliva és un dels moments en que anualment es produeixen atacs per part de colons, derivant no només en palestins i palestines ferides sinó també en la destrucció d'arbres. Segons OCHA, més de 1.700 oliveres van ser destruïdes o danyades només l'any 2020.

8. Els efectes dels assentaments sobre la població

La incessant expansió d'assentaments israelians il·legals al territori ocupat palestí –entre 200 i 250 a Cisjordània i Jerusalem Oriental amb una població d'entre 520.000 i 600.000 persones–, les infraestructures i el sistema de controls militars israelians desplecats per a protegir-los –aguditzant la fragmentació del territori palestí– i les agressions periòdiques dels colons perpetrats en un clima d'impunitat –prop del 90% de les denúncies presentades a la policia israeliana per aquest tipus d'accions es tanquen sense cap tipus de sanció– conformen un altra font de violència contra les dones palestines.

La construcció dels assentaments impulsats per Israel ha suposat la confiscació de territoris, recursos i rutes de transport palestines, la creació d'un doble sistema normatiu que privilegia a les persones ciutadanes israelianes i una font de tensió constant entre les dues comunitats. Diversos informes donen compte de les provocacions i els abusos perpetrats per colons contra població palestina, incloses dones i menors, exposats a diverses expressions d'aquesta violència en la seva vida quotidiana.

Font: Urrutia, Pamela (2019). [Ocupació, conflicte i patriarcat: Impactes en les dones palestines](#). Bellaterra: Escola de Cultura de Pau.

2. Segons Amnesty Internacional, p.

3. Citat a [Machsom Watch](#), segons dades de OCHA 2017.

4. Les dades sobre els trams són de UNOCHA i B'Tselem, dels anys 2004 i 2007, recollides a Visualizing Palestine, 2012.

5. Dades del 1967 al març de 2021, recollides per ICADH.

6. Mitjana calculada a partir de dades de OCHA, sel 20/01/17 al 13/12/21, en el cas de palestina, que recull incidents.

Per tal d'aprofundir en els continguts, us recomanem que realitzeu l'activitat següent, fent un llistat de les diferents violències que han aparegut al curtmètratge, i que les ordeneu en funció de si es tracta de casos de violència directa, cultural o estructural.

Activitat: En què exerceixo violència?

Intenció educativa:

- Identificar les tres violències al documental.
- Identificar la violència que exercim en els nostres comportaments i les nostres accions.
- Fer propostes per reduir la violència que exercim els uns i els altres.

Resum: a partir de l'anàlisi del triangle de les violències, es fa una reflexió estructurada en dues fitxes sobre la violència que apareix al documental, la que exercim nosaltres cada dia i com podem reduir-la.

Temps: 30 minuts.

Material: fotocòpies de la fitxa del triangle sobre les violències i de les taules.

Grup: Nombre indeterminat de persones, és una activitat sobretot individual.

Desenvolupament:

Primera part: Classifiquen els exemples de violència identificats al documental en els tres tipus de violència definits pel triangle de les violències (de Johan Galtung) i anoteu-ho a la taula.

Segona part: Amplieu la taula amb els diferents tipus de violència que apareixen en els textos d'aquesta mateixa guia didàctica.

Tercera part: A partir del document 'En què exerceixo violència?', analitzeu de quina manera el vostre comportament quotidià individual i col·lectiu contribueix a reproduir algun tipus de violència. Seguidament, reflexioneu sobre com reduir la violència que exerciu i quins canvis us proposeu fer. Recolliu les conclusions a la taula "Reduïm violències".

Valoració i conclusions: En acabar la segona part reviseu els exemples recollits i comproveu que es diferenciïn correctament les tres violències. Recolliu i recapituleu les principals conclusions.

Respecte a la segona part: poseu en comú quines violències exerciu i quines accions podeu fer per reduir-les. Quines actituds o actuacions heu identificat? N'heu conscients? Podeu millorar-les? Considereu que s'hauria de fer un esforç per eliminar totes les vostres actituds o actuacions violentes, o algunes no? Per què? / Per què no?

Altres indicacions:

La tercera part de l'exercici s'ha de plantejar com un compromís seriós, i per tant no forçar els i les participants a posar-se objectius difícils d'assumir. Pot ser interessant recuperar els propòsits fets al cap d'unes setmanes i revisar què s'ha complert. Això requereix que els objectius que defineixi cadascú siguin verificables. Perquè això sigui possible és recomanable que els objectius siguin molt concrets.

Propostes d'acció: Impulseeu els compromisos presos pel que fa a com reduir la violència. Reviseu-los passat un temps.

Font: Escola de Cultura de Pau.

Actuar

Al final del curtmetratge les dones diuen que si poguessin impulsar els seus propis petits negocis podrien viure en millors condicions. Per aquest motiu, una primera possible acció és consumir productes elaborats per cooperatives o altres petits negocis palestins.

Consumeix productes elaborats per persones palestines i remunerats a un preu just amb iniciatives com [Sunbula](#) (artesanía), o [Zaytoun](#) (iniciativa del Regne Unit que comercialitza diversos productes de cooperatives palestines). Zaytoun també permet, per un preu d'uns 30€, plantar 5 [arbres fruiters](#) a Palestina.

A la majoria de conflictes armats hi ha moltes empreses que treuen profit econòmic de les guerres, siguin militars ([empreses d'armes](#), [empreses de seguretat privades](#), empreses de mercenaris), o civils (empreses de (re)construcció, d'explotació de recursos naturals en pugna, etc.). Com mostra el documental, en el conflicte d'Israel i Palestina hi ha un sector econòmic gran que treu profit econòmic d'explotacions agràries construïdes sobre sòl expropiat a famílies palestines i amb ma d'obra palestina explotada.

Actualització 11/03/2022: Hem tingut debat intern a Hèlia i hem decidit que, donat el context de criminalització i debilitat en la què ens trobem, no ens sembla convenient visibilitzar-nos com a entitat davant del BDS (sí dins dels paraigües de xarxes col·lectives d'incidència). Per tant us demanem que si us plau esborreu les mencions al BDS en els materials que tenim previst publicar.

Com a alternativa, proposem mencionar:

- El [llistat de la ONU d'empreses](#) que operen des de o als assentaments il·legals d'Israel a Cisjordània.
- La iniciativa legislativa popular que s'està duent a terme a nivell europeu per prohibir el comerç de la UE amb les empreses que operen des d'assentaments, no només d'Israel a Cisjordània sinó a nivell global, ja que són tots il·legals segons la pròpia llei de la UE i la legislació internacional. La [campanya](#) de recollida de signatures ha començat el febrer de 2022 i acabarà el febrer de 2023.

Fes boicot a productes produïts per empreses israelianes al territori palestí ocupat: De la mateixa manera que el món va pressionar a Sud-àfrica per a que acabés amb l'Apartheid, existeix la campanya Boicot, Sancions i Desinversions (BDS) per incitar a la comunitat internacional a aturar els seus vincles amb l'Estat d'Israel mentre aquest no respecti els drets humans del poble palestí. Podeu boicotejar els productes israelians que s'han produït específicament al territori ocupat palestí, perquè això viola el Dret Internacional Humanitari ([llistat de productes aquí](#) o [aquí](#)). També podeu boicotejar tots els productes produïts a Israel, algunes campanyes conviden a fer-ho, al·legant que moltes vegades es camuflen productes produïts a Palestina sota el codi de barres israelià (que comença amb els dígit 729).

Maquetació: Lucas Wainer.

èc̃p escola de
cultura de pau

Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra (Espanya) - +34 93 586 88 42
pr.conflict.escolapau@uab.cat

@escolapau EscolaPau escoladeculturadepau

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet crear obres derivades.

El contingut d'aquesta guia didàctica és responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i no reflecteix l'opinió de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) ni de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta guia didàctica s'ha desenvolupat en el marc del web Tasharuk, un espai de trobada, sensibilització i divulgació sobre gènere, cultura i resistències a Palestina.

Un projecte de:

Amb la col.laboració de:

